

บทที่ 6

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ในการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ใช้การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis) โดยตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์และผลการศึกษาที่ได้ มีรายละเอียดดังนี้

6.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีดังนี้

$$Y = f(\text{AGE, GEN, EDU, OCC, INC, NUM, PAY, BEN, PAY, BEN, SATIS}) \quad \text{โดย}$$

ตัวแปรตาม (Y) คือ จำนวนครั้งที่มาเที่ยว ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี (ครั้ง) ซึ่งแสดงถึงความต้องการมาท่องเที่ยว โดยจำนวนครั้งมากแสดงว่ามีความต้องการมาท่องเที่ยวมาก

ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ที่ทำการศึกษา 9 ตัวแปร คือ

- 1) AGE (Age of tourist) หมายถึง อายุของนักท่องเที่ยว มีหน่วยเป็นรายปี
- 2) GEN (Gender of tourist) หมายถึง เพศของนักท่องเที่ยว โดยตัวแปรนี้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) กำหนดให้ GEN = 0 หมายถึง เพศชาย GEN = 1 หมายถึง เพศหญิง
- 3) EDU (Education of tourist) หมายถึง การศึกษาของนักท่องเที่ยว โดยตัวแปรนี้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) กำหนดให้ EDU = 0 หมายถึง ต่ำกว่าปริญญาตรี EDU = 1 หมายถึง ปริญญาตรีขึ้นไป
- 4) OCC (Occupation of tourist) หมายถึง อาชีพของนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) เกษตรกร 2) ไม่ใช่เกษตรกร โดยตัวแปรนี้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) กำหนดให้ OCC = 0 หมายถึง อาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกร OCC = 1 หมายถึง อาชีพเกษตรกร
- 5) INC (Income of tourist) หมายถึง รายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยว มีหน่วยเป็นพันบาท
- 6) NUM (Household members) หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีหน่วยเป็นคน

7) PAY (Travel expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวจ่ายในการท่องเที่ยว ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีใน 1 ครั้ง มีหน่วยเป็นร้อยบาท

8) BEN (Benefits from tourism) หมายถึง ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1)พักผ่อนคลายเครียดจากการทำงาน 2)ความรู้ทางการเกษตร 3)ได้รับประทานผลไม้อร่อย 4)อื่นๆ (เพิ่มความสัมพันธ์ในชุมชน,สัมผัสอากาศหนาว) โดยใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) 3 ตัวแปร ดังนี้ พักผ่อนคลายเครียดจากการทำงาน (BEN_1) กำหนดให้ = 1 และกรณีตอบเป็นอย่างอื่น = 0 ความรู้ทางการเกษตร (BEN_2) กำหนดให้ = 1 และกรณีตอบเป็นอย่างอื่น = 0 ได้รับประทานผลไม้อร่อย (BEN_3) กำหนดให้ = 1 และกรณีตอบเป็นอย่างอื่น = 0

9) SATIS (Satisfaction derived from tourism) หมายถึง ระดับความพอใจที่ได้รับจากการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1)พอใจมาก 2)พอใจปานกลางถึงน้อย โดยใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) 1 ตัวแปร กำหนดให้ SATIS = 0 หมายถึง ส่วนกรณีที่พอใจปานกลางถึงน้อย SATIS = 1 หมายถึง ส่วนกรณีที่พอใจมาก

6.2 ผลการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์สมการถดถอยได้มีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันก่อน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ใน 6.2.1 ส่วน 6.2.2 เป็นผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

6.2.1 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

มีข้อกำหนดว่าตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันจึงนำตัวแปรเชิงปริมาณทั้งหมดมาทำการทดสอบหาความสัมพันธ์ (Pearson Correlation) เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์แต่ละคู่ พบว่าไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.80 ที่จะก่อปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยกันเอง (Correlation) อันเป็นการละเมิดข้อสมมุติที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (สุชาติ, 2540) รายละเอียดดังได้แสดงในตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 ทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของแต่ละตัวแปรโดยใช้ Pearson correlation

ตัวแปร	AGE	INC	NUM	PAY
AGE	1	.056	.041	-.038
INC		1	-.019	-.075
NUM			1	.044
PAY				1

6.2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

จากการวิเคราะห์โดยอาศัยแบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยใช้โปรแกรม SPSS จากการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีตัวแปรอิสระ จำนวน 4 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 6.2) และตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์สามารถเขียนเป็นสมการตามแบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุ ดังนี้

$$Y = 1.149 - 0.005AGE + 0.03GEN + 0.366EDU - 0.199OCC + 0.016INC + 0.013NUM - 0.002PAY + 0.093BEN_1 - 0.074 BEN_2 - 0.119 BEN_3 - 0.092SATIS$$

ผลจากการกะประมาณที่ได้มีค่าสรุปทางสถิติของการวิเคราะห์ตามแบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุ ดังแสดงในตารางที่ 6.2

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 6.2 ทำให้ทราบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 4 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพเกษตรกร รายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งสามารถอธิบายผลดังต่อไปนี้

1. ระดับการศึกษา (EDU) ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.366 ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำกว่าปริญญาตรีขึ้นไป 0.366 ครั้ง
2. อาชีพเกษตรกร (OCC) ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ -0.199 ซึ่งหมายความว่า อาชีพที่เกษตรกรจะมีจำนวนครั้งในการท่องเที่ยวน้อยกว่าอาชีพอื่นๆ 0.199 ครั้ง ซึ่งเมื่อดูจากค่าเฉลี่ยพบว่าเกษตรกรมาเที่ยว 1.14 ครั้งขณะที่อาชีพอื่นๆอยู่ที่ 1.73 ครั้ง ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีควรพิจารณาหาแนวทางส่งเสริมหรือวิธีดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่เป็นเกษตรกรเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเพราะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ (ร้อยละ 55.3 ของนักท่องเที่ยวตัวอย่าง)
3. รายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่อเดือน (INC) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.016 ซึ่งหมายความว่า เมื่อนักท่องเที่ยวมีรายได้เพิ่มขึ้น 1,000 บาทจะทำให้มาท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น 0.016 ครั้งสอดคล้องกับทฤษฎีอุปสงค์ต่อรายได้
4. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว (PAY) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ -0.02 ซึ่งหมายความว่า เมื่อนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 100 บาทจะทำให้มาท่องเที่ยวจะลดลง 0.02 ครั้งสอดคล้องกับทฤษฎีอุปสงค์ต่อราคา

ตารางที่ 6.2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุโดยใช้ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทร์บุรี

ตัวแปรอิสระ (Variables)	ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)	ค่านัยสำคัญ ทางสถิติ (t-ratio)	P - value
ค่าคงที่ (b_0)	1.149	4.160	0.000
อายุ (AGE)	-0.005**	-1.994	0.047
เพศ (GEN)	0.003	0.048	0.961
ระดับการศึกษา (EDU)	0.366***	4.186	0.000
อาชีพเกษตรกร (OCC)	-0.199**	-2.274	0.024
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (INC)	0.016***	7.081	0.000
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (NUM)	-0.013	-0.422	0.673
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว (PAY)	-0.002**	-2.293	0.022
ประโยชน์ด้านพักผ่อน (BEN_1)	0.093	0.478	0.633
ประโยชน์ด้านความรู้ทางการเกษตร (BEN_2)	-0.074	-0.360	0.719
ประโยชน์จากการได้ทานผลไม้ (BEN_3)	-0.119	-0.578	0.564
ระดับความพอใจมาก (SATIS)	0.092	1.105	0.270
$R^2 = 0.365$ $AdjR^2 = 0.347$ Std. = 0.541 Durbin_Watson = 1.446			

ที่มา: จากการคำนวณ โดยใช้ SPSS

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ลิขสิทธิ์ © โดย Chiang Mai University
All rights reserved